

Moje sestra Anna-Marie

Magdaléna Špačková (1. místo v I. kategorii)

Zírala jsem na ceduli. Trochu mě to štvalo. Před dvěma dny tady rozhodně nebyla. Visela na tom provázku, co se hrozně rád štěpí a přitom je tak pevný, že si o něj vždycky pořežu ruce. Na ceduli byl vyveden modrý nápis napsaný nehezkými hranatými písmeny: ŽIDŮM A PSŮM VSTUP ZAKÁZÁN. Čtení mi vždycky šlo, i když ve škole jsem už dlouho nebyla, my nesmíme. Zvedla jsem hlavu a podívala se na vývěsní štít – POTRAVINÁŘSTVÍ HORÁČEK, stálo tam.

Pamatuju si ještě dobu, kdy ta písmena ve tmě svítila, teď už nesvítí a celá cedule je tak prorezivělá, že Č nejde ani přečíst. Sjela jsem pohledem níž. Můj odraz ve výloze nebyl moc dobře viditelný, protože uvnitř se svítilo, přesto jsem se ale našla. Stála jsem tam, středně vysoká holka s tmavýma očima. Vlasy mi sahaly po ramena, vloni mi je máma ostříhala, jsou u nás v rodině nejsvětější, asi po prababičce, která pocházela ze Švédska. Měla jsem na sobě svůj obnošený hnědý kabátek s připínací hvězdou na klopě, jelikož večer už začínalo přituhovat, a na nohách plátěné kalhoty, moje nejoblíbenější – modré. V překřížených rukou jsem držela hnědou plátěnou tašku. Měla bych se poohlédnout po jiném obchodě. Pan Horáček se na mě dívá přimhouřenýma očima a knír mu začíná poskakovat, to je špatné znamení. Otáčím se a slyším, jak se zatahují žaluzie. Zabočuju za roh a uvažuju, kde bych tak mohla koupit čočku.

Uf, to bylo těsné. Stojím jako přimražená a civím na osobu, do které jsem málem vrazila. Předě mnou stojí paní, je moc hezká, má vlnité blondřaté vlasy jako princezna a huňatý kožíšek, který si určitě pořídím, až budu velká. Moc bych si na něj chtěla sáhnout, musí být vážně jemný. Teprve teď si všímám holčičky vedle ní. Je to ještě mrňous a s obtížemi udržuje rovnováhu na svých krátkých nožičkách. Pozorně si ji prohlížím, vypadá trochu jako mladší vydání mé sestry Anny-Marie. „O-omlouvám se,“ vykoptala jsem, hlas mi v té zimě trochu skřehotá. Paní se usmívá, má moc krásné modré oči. Dívá se na mě, potom jí pohled padne na mou hvězdu. Hezký výraz v jejím obličejí jaksi ztuhne. Popadne malého dvojníka Anny-Marie do náruče, obejde mě a její podpatky odklapají za roh. Vydávám se hledat další obchod.

Přecházím i s poloprázdnou taškou na vyhlídku. Než jsem našla další potraviny, hezky jsem si zašla a teď mě bolí nohy. Sedám si proto na zídku, i když je trochu vlhká, tašku si

pokládám na kolena. Shlízím dolů na Prahu, myslím, že vypadá nešťastně, je nějak zšedlá a ztrápenější než obvykle a taky tišší, jako klid před bouří, napadá mě. Jenom slovo BOUŘE způsobí, že mi naskočí husí kůže a chloupky na krku se naježí. Jsem dneska nějaká unavená, říkám si a pokládám hlavu na kabelu s čočkou a chvíli tak ležím.

Prudce jsem otevřela oči a zmateně se rozhlédla. Aha, nejspíš jsem usnula a na chvíli to rozhodně nebylo. Musím si hezky pohnout, večer je zákaz vycházení. Hádám, že mám tak půl hodiny na cestu domů. Vstala jsem a protáhla se, moje ruka hmátla po tašce a já se pohroužila mezi ztemnělé domy. U kostela jsem zjistila, že mi skutečně moc času nezbyvá, a tak jsem poručila nohám, aby ještě víc zrychlily. Přeběhla jsem ulici a po kočičích hlavách klopýtala z kopce. Cestou jsem ještě minula pár lidí. Když zešikmené dláždění přešlo do roviny, všimla jsem si, že se v jednom krámku dokonce ještě svítí. A vtom jsem to uslyšela, splašené výkřiky, poměrně nedaleko. A také vrčení, které se přibližovalo, znělo to jako roj včel. A potom něco vybuchlo. Muž, kterého jsem před chvílí minula, ztuhl a oči se mu rozšířily, potom dvakrát naprázdno otevřel ústa. Nakonec jako by se probral: „Nálety!“ zařval, rozběhl se k nejbližším dveřím a začal na ně zpanikařeně bušit. Odvrátila jsem se od něj, musím taky něco udělat. O náletech mi poprvé říkala mamka a kladla mi na srdce, abych se schovala nejlépe pod stůl, pokud něco takového přijde. Bylo mi jasné, že stůl na ulici nenajdu, a potom něco se syčením spadlo za ohyb cesty. Následoval obrovský výbuch, vzduch se zachvěl a mně se roztočila hlava z rány, která mi stále rezonovala v uších. Srdce mi bušilo do stěn hrudního koše a já jsem automaticky nahmatala připínací hvězdu na své hrudi. Musím se schovat, uvědomila jsem si. A najednou se před krámkem něco pohnulo... Snažila jsem se na to zaostřit zrak. Anna-Marie, napadlo mě hned, když jsem uviděla malou postavičku, rozběhla jsem se k ní. Děvčátko na mě obrátilo velké usazené oči, nebyla to Anna-Marie, ale ta holčička, kterou jsem potkala u obchodu. Dívala se na mě. Přece ji tady nenechám. Moje ruka se automaticky natáhla a sevřela ochranným stiskem tu její. Potřebovaly jsme úkryt. Prudce jsem se rozhlédla a uviděla jsem – podchod. Srdce ve mně poskočilo tak hlasitě, že jsem na okamžik ani neslyšela bzučení. Prudce jsem zatáhla za ruku holčičky a popadla jsem ji do náruče. Zděšeně jsem si uvědomila, že na ztemnělé obloze rozeznávám ocelově šedý obrys letadla. Utíkala jsem a vrčení se dostávalo stále víc nade mne; došlo mi, že asi vidí světlo krámku. Holčička v mém náručí mě sevřela malýma rukama okolo krku a usazený obličej zavrtala do mého obnošeného kabátu. Cítila jsem, jak mě hvězda tlačí do prsou. Utíkala jsem, moje nohy vypovídaly službu a ze bzučení mě bolela hlava. Konečně jsem doběhla do podchodu. Položila jsem holčičku na zem a skácela se vedle ní. Nohy se mi

chvěly. Za mnou se ozvalo zasvištění, ohlédla jsem se. Mráz mi sjel po zádech, když nějaký předmět dopadl před krámků zhruba do míst, kde jsem před chvílí stála já i dvojnice Anny-Marie. Zacpala jsem té malé uši, když výbuch otřásl okolím. Šedý obrys na obloze znovu dráždivě zabručel a zmizel za temnou hradbou domů.

Světlo v krámků zablikalo a zhaslo, pokud jsem viděla dobře, výloha byla roztříštěná, dveře odlétly pryč a vedlejší dům byl v troskách. Vrčení se ztrácelo, a tak jsem se odvážila na roztřesených nohách postavit. Z krámků vyběhla nějaká postava a zastavila se uprostřed ztichlé ulice. Ženský hlas se přiškrčeně zeptal: „Pa – Paty? Jsi tady – – – jsi tady někde?“ Rychle mi došlo, že to musí být matka holčičky, která se krčila pode mnou a ušpiněnými ručkama si rozmazávala slzy po drobném obličejí. „Pa – Patricie,“ rozvzlykala se žena na ulici, padla na kolena a hystericky začala rozhrabovat trosky domu. Popadla jsem děvčátko za ušpiněnou ruku a zvedla ji na nohy. Pomalu jsme se blížily k ženě, která si nás nevšimla a dosud horečně prohrabovala trosky. Z krámků za ní vyšla prodavačka a já jsem na její tváři i ve tmě poznala soustrastný výraz. „Paní,“ zašeptala tiše, „já... obávám se...,“ potom pohled na nešťastnou ženu nejspíš neunesla, protože se otočila a zašeptala: „Uvařím vám čaj.“

Došla jsem až k postavě na zemi, v krámků zablikalo a tlumené světlo dopadlo na ulici. Poznala jsem v ženě tu hezkou blondátou paní, kterou jsem málem srazila. „Mami,“ kníkla holčička vedle mě. Žena na dlažbě zvedla hlavu, všimla jsem si, že má vlasy rozčuchané a na tvářích šmouhy. Chvíli zírala na holčičku vedle mne a pak ji s hysterickým výkřikem popadla a sevřela v náručí. Dívala jsem se na ten výjev: malá holčička, která stále nepouštěla mou ruku, s tváří pokrytou rozmazanými cestičkami slz a žena klečící před ní v troskách domu na kolenou, paže pevně omotané kolem své malé dcery a hlavu položenou na jejím drobném ramínku. Obě by vypadaly jako sousoší, kdyby se žena trhavě neotřásala vzlyky. Cítila jsem se vedle nich jako z jiného světa. Jako bych nebyla v tomhle životě vůbec vítaná. ŽIDŮM A PSŮM VSTUP ZAKÁZÁN, vzpomněla jsem si. Srovnávají mě se zvířaty, došlo mi a tělem mi přejela vlna horkého vzteku. Tohle mě od nich odděluje, pomyslela jsem si s pohledem na objímající se dvojici a levou rukou jsem si sáhla na srdce. Nahmátla jsem připínací destičku s židovskou šesticípou hvězdou. Žena mezitím zaregistrovala, že držím za ruku dceru a objala mě taky. Nebyla jsem schopná pohybu a stále jsem si tiskla ruku na znak, kterým jsem se od nich lišila. Paní se mě něco ptala. Nevnímala jsem ji. Potom jsem ucítila, jak mi někdo omotává okolo krku – šálu. Bylo mi do breku. Cítila jsem se tak odlišně, tak cize. Vyškubla jsem svoji ruku ze sevření holčičky, obrátila jsem se a pádila směrem k našemu domu. Po cestě jsem ještě stihla popadnout kabelu s čůčkou, kterou jsem při prvním

výbuchu nejspíš upustila. Slyšela jsem za sebou volání, ale nezastavila jsem se. Proběhla jsem kolem POTRAVINÁŘSTVÍ HORÁČEK a zakopla o nohu muže, který zrovna vylézal z rozbité výlohy. Utíkala jsem dál. Konečně jsem se dostala k domu. Když jsem za sebou zabouchla dveře, moje matka se ke mně s pláčem vrhla. Všechn vztek mě rázem opustil. „Jsi v pořádku?“ ptala se mě, v jejích očích jsem rozeznala, že měla hrozný strach. Ujistila jsem ji, že ano, a předala jí nákup. „Co to máš kolem krku?“ zeptala se, když jsem si pověsila kabát. Teprve teď jsem si prohlédla šálu s vyšitým příjmením Schwarz. Ještě nikdy jsem neměla tak krásnou. Trochu jsem se zastyděla za svůj nevysvětlený útek. Vymluvila jsem se, že jsem ji našla. Určitě by se to ještě rozebíralo, ale naštěstí přiběhla moje mladší sestra Anna-Marie a s rozzářenýma očima mi ukazovala čtvereček čokolády, který jí dala kamarádka.

Druhý den jsme vstávali časně. Já, maminka a Anna-Marie jsme šly stát frontu na maso, navíc jsem byla velice zvědavá, protože jsem měla šanci, že zahlédnu vlak, vezoucí do Anglie umělce.

Utíkaly jsme po ulici, maminka se nás snažila zpomalit, ale Anna-Marie chtěla moc vidět ten vlak a táhla nás dopředu. Byly jsme už skoro u nádraží, když se obě vnořily do davu a já jsem je ztratila z očí. Uslyšela jsem za sebou skřípění pneumatik, otočila jsem se. Za mnou zastavila dodávka. Její stěny byly kryté tmavě zelenou celtou a přes ni visely hákové kříže. Z dodávky vyskočili dva muži v uniformách. „To je ona,“ vykřikl jeden a druhý mě popadl za ruce. Chtěla jsem zaječet, ale z úst mi nic nevyšlo. Po těle se mi rozlil pocit lezavého strachu. Zezadu byla dodávka nekrytá, podlahu tvořily holé zaprášené desky a v pravém rohu ležela bedna, na níž seděl muž v uniformě s důstojnickou čepicí. Muži mě surově vysadili nahoru a pode mnou se podlomily nohy tak, že jsem spadla na zem. V ústech jsem okamžitě ucítila železitou pachut', nejspíš jsem si rozbila ret. Při dopadu se mi také roztrhl kabát a já jsem zahlédla, jak moje šesticípá hvězda odlétla do kouta. „Jak se jmenuješ,“ zeptal se zostra muž sedící na bedně. Podepřela jsem se a posadila se: „Inka,“ odpověděla jsem vzdorovitě a vystrčila bradu. „Nikdy se nad nikoho nepovyšuj ani neponižuj,“ poučovala mě maminka. Momentálně jsem si však připadala poněkud podřazeně. Muž se zamračil: „Jak dál?“ zeptal se.

„Schwarzová,“ okopírovala jsem příjmení ze šály. Vím, že lhát se nemá, ale co když něco udělají třeba Anně-Marii?

“Ingrid Schwarz,“ recitoval důstojník, „obviňuji tě z vykradení potravinářství u Horáčka.

Zalapala jsem po dechu, až mě prasklý ret zabolet: „Ale to jsem přece neudělala,“ pípla jsem.

„Máme svědky,“ pokračoval muž, „že židovská dívka v hnědém kabátě utíkala s taškou v ruce kolem, když k tomu došlo, navíc se několik lidí shodlo, že viděli, jak jsi to tam přes den obhlížela. Vytřeštila jsem oči. „Víte, co máte dělat,“ řekl stručně důstojník a obrátil se na muže. Jeden z nich vytáhl zbraň. Málem jsem omdlela hrůzou. A co teprv, když jsem zahlédla, jak si sem klesí cestu Anna-Marie s matkou. Ne, to ne, pomyslela jsem si, nesmí se ke mně hlásit. „Jed’!“ poručil důstojník a bylo slyšet, jak řidič startuje. Měla jsem strach, hrozný strach...

„Počkejte, je to moje dcera,“ ozval se výkřik. Zavřela jsem oči. „Je to moje dcera,“ opakoval hlas odhodlaně.

„Zastav!“ poručil důstojník. Otevřela jsem oči. Nechápala jsem to. Přede mnou stála ta krásná žena s vlasy barvy pampelišek, v tomtéž huňatém kožichu, jaký měla i včera, když jsem do ní skoro narazila. Viděla jsem, jak moje skutečná matka zastavila před dodávkou a s vytřeštěným zrakem sleduje situaci. „Musí to být omyl,“ pokračovala mezitím žena, „moje dcera Ingrid strávila celý včerejší večer se mnou, stejně jako moje druhá dcera Patricie.“ Důstojník se mračil čím dál víc a těkal pohledem ze mne na ni. „Podívejte,“ snažila se ho přesvědčit žena a byla bledší a bledší, „nemá ani židovskou hvězdu.“

„To je divné,“ mružel důstojník a přejížděl mě pohledem, „přísahal bych, že když sem přišla...“

„A navíc,“ pravila moje záchránkyně již poněkud jistějším hlasem, „mají obě moje dcery stejné šály.“

I to musel důstojník neochotně uznat. „Je možné, že jsme se spletli?!“ přemýšlel polohlasem. „A kdo vlastně jste?“

„Fotografka,“ zněla odpověď. „Pocházím z Německa a zrovna nasedám na vlak do Anglie.“ Důstojníkovi se mírně rozjasnila tvář a řekl pár slov tvrdou němčinou. Paní Schwarzová mu odpověděla. „Dobrá,“ řekl muž v uniformě, potom seskočil z vozu a potřásl rukou Frau Schwarz, jak jí říkal. Ona mě pak uchopila a vedla mě s mužem v uniformě za zády k vlaku. Procházeli jsme kolem mé matky a Anny-Marie. Mladší sestřička se dívala nejdřív na mě a potom na důstojníka, chystala se něco říct, ale ústa jí zacpala ruka patřící mé matce. Pohlédla jsem jí do tváře, snažila se usmívat, ale v očích měla obavy. Její rty tvarovala nějaká slova, nic jsem ale neslyšela. Pořádně jsem nechápala, co se děje. Vtom Anna-Marie dala ruku do kapsy a něco vytáhla. Když jsme se míjely, její ruka se letmo dotkla té mé. Něco mi do ní dala. Šly jsme dál, důstojník nás sledoval, jak nastupujeme do vlaku. Potom jsem

pochopila. Odjíždím. Pryč. Jinam. Podívala jsem se vyděšeně skrz špinavé okno dveří, které důstojník zavíral, moje matka plakala a Anna-Marie taky. Slzy přemohly i mě a zabořila jsem obličej do svého, momentálně roztrženého kabátku. Vlak odjížděl. Najednou mě posedla panická touha vidět znova jejich obličej. Dívala jsem se na ně, na obě. Věděly, že je to pro mě nejlepší, že mám šanci přežít a přály mi to. Moje nová matka mě objala. Nástupiště zmizelo. Polykala jsem slané slzy a rozevřela jsem pěst, abych zjistila, co mi tam Anna-Marie dala. Na mé dlani, ušpiněné od zaprášené podlahy auta, ležel malý čtvereček čokolády.